

RAPORT
privind gradul de implementare în anul 2018
a Planului de Dezvoltare Strategică (PDS) al Procuraturii pentru
anii 2016-2020

Prezentul raport a fost întocmit întru realizarea **pct.3** din Dispoziția Procurorului General nr.12/28 din 22.02.2018, conform căruia Secția politici, reforme și management al proiectelor a Procuraturii Generale este responsabilă de monitorizarea executării Planului operațional al Procuraturii pentru anul 2018 în vederea realizării Planului de Dezvoltare Strategică a Procuraturii (PDS) pentru anii 2016-2020 (*în continuare - Planul operațional*).

Raportul are la bază informațiile, cu referire la perioada anului 2018, prezentate de către subdiviziunile responsabile de realizarea acțiunilor din Planul operațional, care urmau să prezinte semestrial¹, către data de 05 a lunii următoare în Secția politici, reforme și management al proiectelor informația privind realizarea Planului operațional, cu anexarea actelor confirmative, prevăzute la indicatorii de performanță.

Conform Planului operațional, în perioada anului 2018, au fost prevăzute pentru realizare în total **24 acțiuni**, dintre care în semestrul I, conform termenelor, urmau a fi finalizate **10 acțiuni**, iar în semestrul II, urmau a fi finalizate **14 acțiuni**, gradul de realizare al cărora și alte detalii relevante, sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Acțiuni prevăzute pentru anul 2018		Acțiuni realizate (A)	Acțiuni realizate parțial (B)	Acțiuni nerealizate (C)	Acțiuni desuete sau irelevante (D)
Număr de acțiuni	24	17	4	2	1
%	100%	70,8%	16,7%	8,3%	4,2%

A. Acțiuni realizate din Planul operațional :

1. Pct.1 (acțiunea nr.1 din PDS): Îmbunătățirea eficienței și eficacității activității Procuraturii prin selectarea personalului detașat (ofițeri de urmărire penală, ofițeri de investigație, specialiști) și prin cooperarea cu alte organe de urmărire penală, inclusiv prin:

b.Elaborarea și adoptarea instrucțiunilor interne, politicilor și/sau a procedurilor privind:

i.Delimitarea rolurilor, competențelor, responsabilităților și modului de cooperare a Procuraturii cu alte autorități;

ii.Crearea (la necesitate) a echipelor task force;

c.Utilizarea echipelor task force.

¹ Conform **pct.2** din Dispoziția Procurorului General nr.12/28 din 22.02.2018.

2. Pct.4 (acțiunea 1 din PDS): Crearea unui grup de lucru privind specializarea procurorilor;

3. Pct.5 (acțiunea 2 din PDS): Elaborarea unui studiu care să identifice necesitățile de specializare a procurorilor;

4. Pct.6 (acțiunea nr.5 din PDS): Implementarea noilor specializări și realizarea instruirii;

5. Pct.7 (acțiunea 2 din PDS): Elaborarea în sistemul informațional a modelelor de acte procedurale pentru acțiunile procesuale ale procurorilor;

6. Pct.10 (acțiunea 3 din PDS): Elaborarea unui studiu privind capacitățile, performanțele și necesitățile Procuraturii Generale în domeniul managementului proiectelor, elaborarea politicilor, cercetare, planificare, monitorizare și evaluare managementul resurselor umane;

7. Pct.11 (acțiunea 2 din PDS): Dezvoltarea capacității Inspecției procurorilor de a investiga și examina în mod echitabil, eficient și în timp util plângerile privind comportamentul ne-etic sau corupt, precum și alte abateri disciplinare ale procurorilor, inclusiv prin:

c. Elaborarea și implementarea unui program comprehensiv de instruire pentru membrii Inspecției procurorilor;

8. Pct.12 (acțiunea nr.5 din PDS): Organizarea, cel puțin semi-anuală, a unor briefing-uri cu participarea mass-media și societății civile;

9. Pct.13 (acțiunea nr.6 din PDS): Organizarea anuală a zilelor ușilor deschise la Procuratura Generală;

10. Pct.16 (acțiunea 4 din PDS): Elaborarea de către CCRP a măsurilor de management corespunzătoare pentru monitorizarea continuă a progreselor implementării acțiunilor prevăzute de acest PDS, noii Legi cu privire la Procuratură și Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției;

11. Pct.17 (acțiunea nr.6 din PDS): Elaborarea și adoptarea de către PG a regulamentelor, ordinelor, indicațiilor, instrucțiunilor și altor documente de ordin administrativ interne necesare adiționale recomandate pentru implementarea eficientă a noii Legi cu privire la Procuratură;

12. Pct.18 (acțiunea nr.1 din PDS): Susținerea beneficiarilor instruirii de a folosi oportunitățile de instruire oferite de Institutul Național al Justiției, instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, și alți donatori externi;

13. Pct.19 (acțiunea 1 din PDS): Elaborarea Regulamentului Comisiei pentru instruire;

14. Pct.20 (acțiunea nr.2 din PDS): Anual Comisia pentru instruire împreună cu secția resurse umane va:

a. Realiza anual un sondaj privind necesitățile de instruire ale beneficiarilor instruirii;

c. Propune Institutului Național al Justiției modificarea cursurilor de instruire inițială a candidaților la funcția de procurori;

15. Pct.21 (acțiunea nr.2 din PDS): Sprijinirea în mod activ a dezvoltării instituționale accelerate a Institutului Național al Justiției pentru a promova profesionalizarea procurorilor și a altor categorii de personal din sectorul justiției din Moldova, și funcționarea sistemului de justiție al Republicii Moldova, cu o eficacitate și eficiență crescută;

16. Pct.22 (acțiunea 3 din PDS): Cooperarea cu Institutului Național al Justiției pentru revizuirea programelor sale de instruire ca acestea să corespundă necesităților de instruire a beneficiarilor instruirii și să conțină metode moderne de predare;

17. Pct.24 (acțiunea nr.1 din PDS): Participarea la implementarea politicii penale a statului în vederea umanizării pedepselor aplicate, inclusiv a măsurilor preventive.

B. Acțiuni realizate parțial din Planul operațional:

1. Pct.2 (acțiunea 2 din PDS): Susținerea aplicării procedurilor simplificate, inclusiv prin:

a. Elaborarea modificărilor legislative corespunzătoare privind:

- Acordul de recunoaștere a vinovăției (să poată fi aplicat și în privința altor categorii de infracțiuni);

- Reducerea mai mare a pedepsei în cazul aplicării acordului de recunoaștere a vinovăției;

b. Folosirea mai frecventă de către procurori a acordului de recunoaștere a vinovăției;

2. Pct.8 (acțiunea 6 din PDS): Elaborarea unui Plan detaliat și stabilirea termenilor de realizare pentru implementarea treptată a sistemului informațional automatizat „Urmărire penală: E- Dosar” (plan de dezvoltare);

3. Pct.9 (acțiunea nr.7 din PDS): Implementarea planului operațional și a termenilor de realizare pentru dezvoltarea SIA „Urmărire penală E- dosar”, inclusiv:

a. Pregătirea tenderelor;

b. Achiziționarea și instalarea sistemelor IT;

c. Instruirea procurorilor;

4. Pct.14 (acțiunea nr.9 din PDS): Realizarea/implementarea campaniilor de conștientizare de către public a eticii și conduitei profesionale a procurorilor.

C. Acțiuni nerealizate din Planul operațional:

1. Pct.3 (acțiunea nr.4 din PDS): Elaborarea unui Studiu cu privire la reorganizarea procuraturilor teritoriale, care să ofere recomandări și/sau soluții alternative Procurorului General pentru consolidarea în viitor a procuraturilor teritoriale;

2. Pct.23 (acțiunea nr.1 din PDS): Promovarea aplicării pedepselor penale proporționale pentru infracțiunile de corupție.

D. Acțiuni desuete sau irelevante din Planul operațional:

1. Pct.15 (acțiunea nr.10 din PDS): Realizarea unui studiu privind obstacolele existente în cadrul Procuraturii pentru diversitate (inclusiv, cel puțin de gender și etnică) la angajare, promovare, conducere, reprezentare și participarea la luarea deciziilor, care să conțină recomandări pentru înlăturarea (sau ameliorarea) unor astfel de obstacole.

Scopul strategic I: Consolidarea și modernizarea organizării, modul de funcționare, managementului și eficienței procuraturii – ca instituție independentă și eficientă în cadrul sistemului justiției.

1. Obiectivul B: Revizuirea și modificarea structurii și modului de funcționare a Procuraturii Generale, a procuraturilor specializate, municipale și a celor teritoriale pentru a promova o mai mare eficiență și responsabilitate, un management mai bun și mai consecvent, o urmărire penală mai eficientă, precum și o folosire mai eficientă a resurselor.

1.1. Potrivit **pct.1** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea 1:

Îmbunătățirea eficienței și eficacității activității Procuraturii prin selectarea personalului detașat (ofițeri de urmărire penală, ofițeri de investigație, specialiști) și prin cooperarea cu alte organe de urmărire penală, inclusiv prin:

b.Elaborarea și adoptarea instrucțiunilor interne, politicilor și/sau a procedurilor privind:

i.Delimitarea rolurilor, competențelor, responsabilităților și modului de cooperare a Procuraturii cu alte autorități;

ii.Crearea (la necesitate) a echipelor task force.

c.Utilizarea echipelor task force.

Termen de realizare – Semestrul II, 2018;

Indicatori de performanță – Acte departamentale /interdepartamentale elaborate și aprobate; Echipe task force create; Ponderea cazurilor în care au fost utilizate echipe task force;

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: *Acțiunea a fost realizată.*

În vederea îmbunătățirii eficienței și eficacității activității Procuraturii prin selectarea personalului detașat, în conformitate cu prevederile art. 9 alin.(6) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, în cadrul procuraturilor specializate activează constant ofițeri de urmărire penală, ofițeri de investigații și specialiști care se subordonează funcțional procurorului-șef al procuraturii specializate. Ofițerii de urmărire penală, ofițerii de investigații și specialiștii sânt selectați în mod individual de către procurorului-șef al procuraturii specializate și se detașează de la alte instituții pentru o perioadă de până la 5 ani, care poate fi reînnoită pe o perioadă cu același termen.

Detașarea se face prin ordinul Procurorului General, cu avizul conducătorului instituției în care activează persoana detașată. Salarizarea ofițerilor de urmărire penală, a ofițerilor de investigații și a specialiștilor detașați se face din bugetul Procuraturii, în condițiile legislației speciale.

Ofițerii de urmărire penală, ofițerii de investigații și specialiștii care urmează să activeze în procuratura specializată, în procesul de selecție, sunt supuși testării privind aptitudinile psihologice pentru exercitarea atribuțiilor, de asemenea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf). Aceștia își desfășoară activitatea numai în cadrul procuraturii specializate la care au fost detașați și se subordonează din punct de vedere administrativ procurorului-șef al procuraturii specializate.

Reglementări cu privire la detașarea personalului în procuraturile specializate, se conțin în *Regulamentul de activitate al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.7/28 din 17.02.2017 și *Regulamentul de activitate al Procuraturii Anticorupție*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.8/28 din 17.02.2017.

Mai mult, în cazul Procuraturii Anticorupție prin ordinul² procurorului-șef al acestei procuraturi specializate, a fost aprobată procedura de selectare a ofițerilor de urmărire penală, a ofițerilor de investigație și a specialiștilor.

Până în prezent în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale au fost detașați 8 ofițeri de urmărire penală din 15 funcții prevăzute și 4 ofițeri de investigație din 15 unități prevăzute conform statelor de personal.

În Procuratura Anticorupție au fost detașați 12 ofițeri de urmărire penală din 15 funcții prevăzute și 11 ofițeri de investigații din 15 unități prevăzute conform statelor de personal.

În aceiași ordine de idei este necesar de a menționa că în luna septembrie 2018 în scopul asigurării unei cooperări interinstituționale eficiente a fost încheiat un nou acord de colaborare între Procuratură și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, care include interacțiune și cu procuraturile specializate.

Totodată, în perioada de raport, Procuratura Generală a elaborat mai multe instrucțiuni metodologice cu caracter general, care pe lângă obiectivele de bază, au destinația de a consolida cooperarea cu alte organe, după cum urmează:

- Instrucțiunea cu privire la investigarea infracțiunilor prevăzute de art. 311, 312 Cod penal (nr15-10d/18-600 din 16.07.2018);

- Ghidul privind metodica de urmărire penală a infracțiunilor de spălarea banilor și finanțarea terorismului, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 41/26 din 06.09.2018;

- Instrucțiunea cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce țin de sechestrarea și confiscarea bunurilor infracționale (nr. 11-3d/18- 2975 din 28.09.2018);

- Regulamentul cu privire la coordonarea activităților și stabilirea rolurilor și responsabilităților între instituții competente la prevenirea, investigarea și combaterea traficului ilicit de droguri, etnobotanice și analogii acestora, aprobat prin ordinul comun

² Ordinul procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție nr. 16/17 din 20.02.2017

nr. 65/355/497-O din 05.12.2017³, semnat de Procurorul General , Ministrul Afacerilor Interne și Directorul Serviciului Vamal.

Continuitatea acțiunilor inițiate în anul 2018, se regăsesc și în activitățile a căror realizare continuă și în anul 2019. Astfel evoluția fortificării capacităților în domeniul cooperării inter-instituționale a fost continuată în contextul inițierii acțiunilor de elaborarea a unui Ghid privind efectuarea investigațiilor financiare, aprobarea căruia este preconizată către luna martie 2019. Ghidul respectiv este elaborat de către un grup comun format din procurori și reprezentanții altor organe de drept, sub egida Organizației Internaționale pentru Migrație OIM în Moldova. Acesta va întruni liniile directorii atât pentru procurori, cât și pentru organul de urmărire penală.

Un alt exemplu în acest sens poate servi Ghidul privind investigarea și judecarea faptelor de corupere a alegătorilor, finanțarea ilegală a partidelor politice, a campaniilor electorale și de utilizare a resurselor administrative, elaborat în anul 2018, dar aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.6/11 din 30.01.2019.

Principiul de lucru în echipă (formarea grupurilor de urmărire penală) la nivel național a fost utilizat pe cauze complexe și de proporții mari de către mai multe procuraturi, după cum urmează: Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Procuratura Anticorupție, Oficiile Principal, Rîșcani, Buiucani, Centru și Botanica ale Procuraturii mun. Chișinău, Procuratura mun. Bălți, Procuratura r-lor Briceni, Cantemir, Dubăsari, Ialoveni, Hîncești, Nisporeni, Rezina și Soroca.

În contextul consolidării cooperării interinstituționale, este necesar de a menționa că, în perioada de raport, conform principiului de formare a echipelor task force, procurorii în cadrul efectuării urmăririi penale pe **233** cauze penale⁴ au recurs la formarea grupurilor de urmărire penală în care au fost incluși reprezentanți din alte organe. Din acestea, în perioada de raport, circa **30%** din cauze penale au fost terminate cu adoptarea soluțiilor.

Recomandări: Studiul efectuat indică la existența deficiențelor la stabilirii unor indicatori de evaluare permanentă a eficienței utilizării principiului de investigare în echipă la nivel național a cauzelor penale complexe și de mari proporții. Totodată, gradul de cooperare inter-instituțional la nivel național este un indicator al eficienței și eficacității mecanismelor de urmărire penală, fiind un indicator principal în cadrul evaluării țării prin prisma standardelor rezultate din diverse angajamente internaționale, cum ar fi în domeniile: anti-corupție, combaterea spălării banilor, combaterea criminalității organizate, combaterea traficului de ființe umane, ș.a.

Pentru a depăși aceste deficiențe și pentru a avea o imagine asupra dinamicii stării de fapt la acest compartiment, este necesar de a evalua permanent ponderea cazurilor de formare a grupurilor de urmărire penală în raport cu numărul de cauze penale, care întrunesc caracteristicile specifice unui caz complex. Mai mult, la evaluarea eficienței

³ Deși Regulamentul a fost aprobat în luna decembrie 2017, implementarea acestuia a avut loc în anul 2018.

⁴ Conform informației nr. 11-12d/19-241 din 30.01.2019, prezentate de către Direcția urmărire penală și criminalistică a Procuraturii Generale

activității de urmărire penală este necesar de a evalua ponderea cauzelor penale în care a fost terminată urmărirea penală în raport cu numărul de dosare în care a fost utilizate grupuri de urmărire penală. În acest context pot fi utilizate posibilitățile oferite de către SIA „ Urmărire penală E-DOSAR ”, care ar putea fi ajustat la necesitățile existente.

1.2. Potrivit **pct.2** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.2:

Susținerea aplicării procedurilor simplificate, inclusiv prin:

a. Elaborarea modificărilor legislative corespunzătoare privind:

- Acordul de recunoaștere a vinovăției (să poată fi aplicat și în privința altor categorii de infracțiuni);

- Reducerea mai mare a pedepsei în cazul aplicării acordului de recunoaștere a vinovăției.

b. Folosirea mai frecventă de către procurori a acordului de recunoaștere a vinovăției.

Termen de realizare – Semestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Proiect de lege elaborat și transmis; Numărul de acorduri de recunoaștere a vinovăției încheiate la etapa de urmărire penală; Numărul cauzelor penale examinate în procedură specială a acordului de recunoaștere a vinovăției.

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică, Direcția judiciară, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Secția politici, reforme și management al proiectelor.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată parțial.**

Prin dispoziția Procurorului General nr.37/28 din 18.12.2015 a fost constituit Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal și Codul de procedură penală) la aplicarea procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției.

Potrivit pct.2 al dispoziției menționate, Grupul de lucru urma să elaboreze proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal și Codul de procedură penală) la aplicarea procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției, asigurând instituirea unor prevederi ce ar extinde aplicarea acesteia și implementarea cu succes a politicii penale a statului.

Ca urmare, au fost analizate prevederile legale la aplicarea procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției vis-a-vis de procedura specială privind judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, fiind întocmit un Tabel comparativ, care urma să fie studiat de către membrii Grupului de lucru, iar ulterior să fie formulate propuneri de modificare și completare a legislației.

Totodată, în anul 2016, Secția juridică, implementare a reformelor legislative și instituționale din cadrul Procuraturii Generale a studiat cadrul legislativ internațional la acest compartiment și a prezentat Grupului de lucru extrase din Codul de procedură

penală a Estoniei, României, Franței, Germaniei, Italiei, cât și o analiza de aplicare a acordului de recunoaștere a vinovăției în diferite state din Europa, SUA și Canada.

Ulterior, Grupul de lucru din motive obiective (*deces, demisia unor membri ai grupului*) a devenit nelucrative, iar ca rezultat proiectul de lege privind modificarea și completarea *Codului penal și Codului de procedură penală*, referitor la aplicarea procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției, nu a fost elaborat.

Totodată, conform informației Direcției judiciare⁵, pe parcursul I semestru al anului 2018 Direcția judiciară a evaluat starea de fapt la capitolul dat și a constatat că, numărul cauzelor penale examinate în procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției este într-o *descreștere semnificativă* de la an la an⁶, fapt reflectat în tabelul de mai jos:

Soluții	I semestru 2016		I semestru 2017		I semestru 2018	
	Cauze	Persoane	Cauze	Persoane	Cauze	Persoane
Cauze penale trimise în judecată	7125	8147	7481	8775	7487	8579
Încheiate ARV la urmărirea penală	286	-	318	-	166	-
Total sentințe de condamnare	5180	5781	4156	4662	5154	5729
Examinată în judecată în procedura ARV	246	268	182	204	149	157

În aceste circumstanțe, în primul semestru al anul 2018 cazurile examinate în temeiul acordului de recunoaștere a vinovăției reprezintă circa 3 % din numărul total de sentințe de condamnare. În același timp, conform datelor prezentate de Direcția Judiciară⁷, procedura de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (*art. 364¹ Cod de procedură penală*) este utilizată la pronunțarea a circa 60-70 % din sentințele de condamnare.

Datele reflectate denotă cu certitudine necesitatea operării unor modificări legislative referitor la aplicarea acordului de recunoaștere a vinovăției, care actualmente, este mai puțin atractiv în raport cu procedura de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Mai mult, deși amendamentele operate la art.504 alin.(2) și art.509 alin.(4) din Codul de procedură penală prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 163 din 20.07.2017 (Monitorul Oficial nr. 364-370/616 din 20.10.2017), în vigoare la 20.12.2017, au adus unele îmbunătățiri esențiale la acest compartiment⁸, aplicabilitatea procedurii speciale de examinare, în continuare este redusă.

⁵ Informație nr.21-10d/18-1296 din 05.07.2018

⁶ Raportul statistic Info PG

⁷ Informație nr.21-10d/18-1296 din 05.07.2018

⁸ *Acordul de recunoaștere a vinovăției este deja aplicabil în cazul tuturor infracțiunilor prevăzute în Partea specială a Codului penal, cu excepția infracțiunilor prevăzute la art.135 și 135¹ din Codul penal, iar prin modificarea art.509 din CPP, au fost revizuite și limitele pedepsei în cazul aplicării acordului.*

În rezultatul analizării informațiilor prezentate se constată opinii diferite a executorilor responsabili de realizarea acestei acțiuni. Astfel Direcția urmărire penală și criminalistică,⁹ susține opinia că acțiunea nu mai este oportună, iar Direcția judiciară¹⁰ consideră necesitatea modificării legislației la acest compartiment.

În concluzie, deși au fost întreprinse mai multe acțiuni în vederea realizării acestei acțiuni, proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal și Codul de procedură penală) referitor la aplicarea procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției, nu a fost elaborat. Or, datele statistice menționate supra, denotă clar că procedura acordului de recunoaștere a vinovăției nu a devenit mai atractivă și este necesară o analiză minuțioasă în cadrul Grupului de lucru la acest compartiment și evident, elaborarea unui proiect de lege.

Recomandări: *Este necesar emiterea unui act departamental nou privind formarea Grupului de lucru, care să includă procurori atât din Procuratura Generală, cât și din procuraturile specializate, fiind asigurată participarea tuturor subdiviziunilor responsabile de realizarea acțiunii date, de vreme de opiniile Direcției urmărire penală și criminalistică și Direcției judiciare sânt diametral opuse.*

1.3. Potrivit **pct.3** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea 4:

Elaborarea unui Studiu cu privire la reorganizarea procuraturilor teritoriale, care să ofere recomandări și/sau soluții alternative Procurorului General pentru consolidarea în viitor a procuraturilor teritoriale.

Termen de realizare – Semestrul II, 2018;

Indicatori de performanță – Studiu elaborat și recomandări formulate; Plan de realizare a recomandărilor formulate;

Subdiviziuni responsabile – Procurorii pentru misiuni speciale, Direcția urmărire penală și criminalistică, Procuratura Anticorupție, Direcția judiciară.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea nu a fost realizată.**

Responsabil pentru executarea acestei acțiuni a fost desemnată procurorul pentru misiuni speciale, Carolina Vidrașcu, care prin nota informativă nr.36-2d/18-10 din 04.01.2019, constatând că elaborarea *Studiului cu privire la organizarea procuraturilor teritoriale*, se află în dependență cauzală de realizarea reformelor naționale în domeniul reorganizării instanțelor judecătorești și a administrației publice teritoriale, obiective stabilite prin Legea nr.76 din 21.04.2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, în special ce țin de fuzionarea prin contopire a instanțelor de judecată, a propus transferarea acțiunii în cauză pentru o perioadă ulterioară, în dependență de avansarea procesului de reorganizare a instanțelor judecătorești. Concomitent, de către executor a fost propusă sesizarea Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii, în a cărei competență exclusivă este coordonarea, monitorizarea, precum și

⁹ Informație nr.11-12d/18-5364 din 10.07.2018

¹⁰ Informație nr.21-10d/18-1296 din 05.07.2018

ajustarea/modificarea, în funcție de necesitate, a modului în care se organizează pe plan intern implementarea Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la procuratură și a PDS-lui pentru anii 2016-2020, pentru a decide.

Recomandări: *Având în vedere cele expuse supra, este necesar ca activitățile întreprinse la această măsură să fie aduse la cunoștința Procurorului General și Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii, pentru a decide asupra necesității transferării acțiunii pentru o perioadă ulterioară, în dependență de avansarea procesului de reorganizare a instanțelor judecătorești. Totodată, remarcăm că efectuarea unui studiu în semestrul I al anului 2019 ar fi importantă pentru a constata situația curentă și necesitățile în domeniu în perioada procesului de reorganizare a instanțelor judecătorești, inclusiv ar fi importantă la adoptarea deciziei de către Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii.*

2. Obiectivul D: Stabilirea în cadrul Procuraturii a unui sistem comprehensiv de specializare a procurorilor în funcție de domeniul de activitate.

2.1. Potrivit **pct.4** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.1:

Crearea unui grup de lucru privind specializarea procurorilor, care să elaboreze un studiu privind necesitățile de specializare a procurorilor în cadrul Procuraturii.

Termen de realizare – Trimestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Grup de lucru privind specializarea procurorilor creat;

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică și Direcția judiciară.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

Cu referire la executarea acestei acțiuni, prin Dispoziția Procurorului General nr.40/28 din 06.09.2018, a fost constituit Grupul de lucru pentru evaluarea stării de fapt ce se referă la necesitățile actuale de specializare a procurorilor.

Conform pct.3 al Dispoziției menționate *supra*, Grupului de lucru i s-a atribuit sarcina de a elabora un studiu cu recomandări în acest domeniu până la 10.12.2018.

Recomandări: *În vederea abordării comprehensive a mecanismului de specializare a procurorilor este necesar ca grupul de lucru creat să-și continue activitatea și după elaborarea studiului, pentru soluționarea permanentă a necesităților de specializare a procurorilor.*

Totodată, în acest context, ar fi extrem de util ca procurorii-șefi, semestrial, în rapoartele de activitate a subdiviziunilor pe care le conduc să-și expună opinia cu privire la aspectele ce se referă la specializarea procurorilor, în caz de apariție a unor astfel de necesități.

2.2. Potrivit **pct.5** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.2:

Elaborarea unui studiu care să identifice necesitățile de specializare a procurorilor.

Termen de realizare – Trimestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Studiu elaborat și recomandări formulate

Subdiviziuni responsabile – Grupul de lucru privind specializarea procurorilor

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

În vederea realizării acestei acțiuni, în conformitate cu prevederile pct.3 al Dispoziției Procurorului General nr.40/28 din 06.09.2018, Grupul de lucru pentru evaluarea stării de fapt ce se referă la necesitățile actuale de specializare a procurorilor, împreună cu Secția avizare și propuneri de legiferare (responsabilă de întocmirea studiului final), au elaborat studiu planificat.

În continuare, studiu cu recomandări formulate, a fost prezentat conducerii Procuraturii Generale, pentru a decide asupra necesităților și domeniile de specializare a procurorilor.

Recomandări: *Acțiunea având un caracter continuu, este necesară identificarea permanentă a noilor domenii de specializare a procurorilor¹¹.*

2.3. Potrivit **pct.6** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea 5:

Implementarea noilor specializări și realizarea instruirii.

Termen de realizare – Semestrul II, 2018;

Indicatori de performanță – Numărul de specializări create în cadrul Procuraturii cu descrierea calificării și instruirii necesare; Numărul de procurori calificați pe fiecare domeniu de specializare care promovează instruirea necesară sau alte cerințe de calificare; Numărul cauzelor în domeniile de specializare procesate de procurori calificați în domeniile de specializare comparat cu numărul cauzelor în domeniile de specializare procesate de procurori fără calificare în domeniile de specializare;

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică, Direcția judiciară, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

În vederea realizării acestei acțiuni, în cadrul mai multor procuraturi s-a recurs la specializarea procurorii pe anumite domenii de atenție sporită (*trafic de ființe umane, criminalitate cibernetică, tortura, droguri, crime economico-financiare și spălarea banilor ș.a.*)

Astfel, de specializări au avut loc în cadrul:

▪ **Oficiului Principal a Procuraturii municipiului Chișinău**, au fost create următoarele Birouri:

¹¹ A se vedea recomandările de la pct.2.1. din prezentul Raport

- *Biroul antitrafic și combaterea criminalității cibernetice*, în care au fost desemnați 5 procurori responsabili de conducerea urmării penale pe categoriile respective de infracțiuni;

- *Biroul antitortură*, în care au fost desemnați 5 procurori fiind atribuite acestora toate cauzele penale din Oficiile teritoriale din mun. Chișinău;

- *Biroului specializat de combatere a circulației ilegale a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor* acestora în care au fost desemnați responsabili 5 procurori, ce desfășoară activitatea nemijlocit pe această dimensiune.

- ***Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale***, au fost create următoarele Birouri:

- *Biroul antitrafic și combaterea crimelor cibernetice*, în domeniul telecomunicațiilor și a celor conexe, în care au fost desemnați 10 procurori care și anterior au activat pe segmentul nominalizat;

- *Biroul de conducere a urmării penale în cauze de fraudă vamală*, în care au fost desemnați 2 procurori;

- *Biroul de conducere a urmării penale în cauze investigate de organele centrale ale MAI*, în care au fost desemnați 2 procurori;

- *Biroul antitortură*, în care au fost desemnați 3 procurori care și anterior au activat pe segmentul examinării sesizărilor despre rele tratamente și acte de tortură;

- *Biroul de combatere a criminalității organizate*, în care au fost desemnați 4 procurori;

- *Biroul de combatere a criminalității economice-financiare*, în care au fost desemnați 5 procurori.

Tot în acest domeniu, prin Ordinul Procurorului General nr.44/15 din 24.11.2016, s-a dispus numirea în cadrul ***procuraturilor teritoriale*** a procurorilor responsabili de domeniul combaterii *traficului de ființe umane*.

De asemenea, cu referire la specializarea procurorilor din ***procuraturile teritoriale***, din 17.08.2018, potrivit art.270 alin.(1) pct.2) lit. c) în coroborare cu art.257 din Codul de procedură penală, exercitarea urmării penale în cazurile *infracțiunilor informatice*, prevăzute la art.185¹-185³ și art.259-261¹ din Codul penal, a trecut în competența procurorului din sectorul unde s-a săvârșit infracțiunea (cu excepțiile prevăzute în lege).

Tot cu referire la domeniul specializării, prin Ordinul Procurorului General nr.90/8 din 02.11.2010 s-a solicitat de la procurorii-șefi ai ***procuraturilor teritoriale*** să emită dispoziții de desemnare a câte un procuror (după caz mai mulți procurori) din subordine cu atribuții de examinare a sesizărilor și efectuării urmării penale pe cauzele penale ce țin de *rele tratamente și acte de tortură*.

Potrivit Ordinului expus *supra*, procurorii responsabili de investigarea cazurilor de tortură, tratament degradant și inuman, numiți prin Dispoziția procurorului conducător, nu pot fi implicați în activități care au tangență cu activitatea angajaților subdiviziunilor teritoriale ale MAI, astfel încât să le fie asigurată independența.

De asemenea cu referire la acest domeniu este oportună de menționat specializarea procurorilor la investigarea crimelor, care, prin modificările operate de Legea nr.179 din 26.07.2018, au fost atribuite în competența exclusivă a procurorilor la exercitarea

urmăririi penale. Astfel, primordial din domeniile de specializare a procurorilor ar fi de menționat acel cu privire la investigarea *infracțiunilor economice*.

Cu referire la indicatorul de performanță „Numărul cauzelor în domeniile de specializare procesate comparat”, în Nota informativă nr.11-12d/19-25 din 04.01.2019, Direcția urmărire penală și criminalistică (desemnată responsabilă de executarea acestei măsuri), a concluzionat că procesarea datelor necesare se va efectua în luna ianuarie 2019, după examinarea datelor respective din sistemul informatic Info PG.

Recomandări: *Deoarece etapa de creare a subdiviziunilor specializate în domeniile care necesitau astfel de intervenție a fost realizată, este necesară trecerea la următoarea etapă managerială de evaluare a eficacității acestor entități.*

3. Obiectivul E: Promovarea eficienței în procesarea cauzelor penale, gestionarea eficientă a cauzelor, îmbunătățirea datelor și informației prezentate publicului - prin implementarea sistemului informațional e-dosar

2.1. Potrivit **pct.7** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.2:

Elaborarea în sistemul informațional a modelelor de acte procedurale pentru acțiunile procesuale ale procurorilor.

Termen de realizare – Trimestrul I 2018;

Indicatori de performanță – Modele de acte procedurale elaborat și aprobate;

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

Conform informației Direcției urmărire penală și criminalistică,¹² urmare a activităților cu caracter analitic desfășurate, au fost elaborate și aprobate modelele următoarelor acte procedurale:

- Ordonanță de începere a urmăririi penale;
- Ordonanță de fixare a termenului de urmărire penală;
- Ordonanță de efectuare a urmăririi penale de către un grup de ofițeri de urmărire penală;
- Ordonanță de prelungire a termenului de urmărire penală;
- Ordonanță de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț;
- Ordonanță de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuț;
- Ordonanță de retragere a cauzei și de transmitere la alt organ de urmărire penală;
- Proces-verbal de reținere;
- Proces-verbal de aducere la cunoștință și de explicare persoanei reținute a drepturilor și obligațiilor bănuțului;
- Ordonanță de eliberare a persoanei reținute;
- Ordonanță de disjungere a cauzei penale;
- Ordonanță de conexare a cauzei penale;
- Ordonanță de punere sub învinuire;
- Ordonanță privind aplicarea măsurii preventive;

¹² Informație nr.11-12d/18-5364 din 10.07.2018

- Ordonanță privind suspendarea urmăririi penale;
- Ordonanță de reluare a urmăririi penale;
- Ordonanță de încetare a urmăririi penale;
- Ordonanță de scoatere de sub urmărire penală și clasare a cauzei penale;
- Rechizitoriu.

Nemijlocit în SIA „Urmărire penală E- Dosar” au fost introduse următoarele șabloane ale actelor procesuale:

- Ordonanța de începere/pornire a urmăririi penale;
- Ordonanța de fixare a termenului urmăririi penale;
- Ordonanța de prelungire a termenului urmăririi penale.

Recomandări: Este necesară perfecționarea permanentă a modelelor de acte procedurale pentru completarea SIA „Urmărire penală E- Dosar” și introducerea tuturor șabloanelor actelor procedurale elaborate pentru buna funcționare a acestuia. Concomitent este necesară completarea Sistemului cu module care ar corespunde necesităților de evaluare a activității în diferite domenii specifice, cum ar fi : spălarea banilor, criminalitate organizată, corupție, trafic de droguri, trafic de ființe umane, infracțiuni economice ș.a.

3.2. Potrivit **pct.8** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.6:

Elaborarea unui Plan detaliat și stabilirea termenilor de realizare pentru implementarea treptată a sistemului informațional automatizat „Urmărire penală: E- Dosar” (plan de dezvoltare).

Termen de realizare – Trimestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Plan elaborat și aprobat;

Subdiviziuni responsabile – Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice..

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată parțial.**

Deși un Plan detaliat de dezvoltare a SIA „Urmărire penală: „E- Dosar”, nu a fost elaborat, Procuratura Generală a întreprins următoarele măsuri¹³, care au avut ca scop dezvoltarea SIA.

Astfel, în vederea consolidării cadrului normativ-legislativ și de reglementare aferent domeniului TIC, precum și a cadrului legislativ necesar realizării activităților de automatizare și consolidare a spațiului informațional integrat al organelor de drept, la 14.02.2018 Procuratura Generală a înaintat Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova¹⁴ propuneri pentru modificarea și completarea art. 8 alin.(3) și art. 11 alin. (1) din Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură.

Conform acestei inițiative a fost propus de a abilita Procuratura Generală cu atribuția de a institui și deține sisteme informaționale, registre și baze de date, destinate activității instituției, iar Procurorul General cu atribuția de a dispune cu privire la

¹³ Scrisoarea nr.4-3d/18-180 din 05.04.2018

¹⁴ Scrisoarea nr.28-1d/18-63 din 14.02.2018

instituirea și modalitatea de administrare a sistemelor informaționale, registrelor și bazelor de date, destinate activității instituției. Propunerile legislative elaborate (*Proiectul de lege*¹⁵) are scopul de a corobora prevederile Legii nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură la cele ale Legii nr.71 din 22.03.2007 cu privire la registre.

În afară de aceasta, la 12.03.2018 Procuratura Generală a notificat Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal cu privire la Sistemul informațional automatizat „*Urmărire penală: „E- Dosar”*”¹⁶.

Suplimentar, prin Ordinul Procurorului General nr. 14/4 din 27.02.2018 a fost aprobat Regulamentul cu privire la structura și funcționarea SIA „*Urmărire penală: E- Dosar*”, care stabilește scopul și obiectele Sistemului, principiile de funcționare, sarcinile Sistemului, cadrul normativ - juridic al Sistemului, spațiul funcțional, structura organizațională, responsabilitățile utilizatorilor, modul de utilizare, completarea datelor, interoperabilitatea Sistemului cu alte sisteme informaționale de stat ale altor autorități și instituții publice din Republica Moldova, prelucrarea în Sistem a informațiilor ce conțin date cu caracter personal, durata de stocare, drepturile persoanelor vizate în Sistem, măsurile de protecție a datelor cu caracter personal prelucrate în Sistem, auditul securității în Sistem, asigurarea integrității informațiilor din Sistem.

Recomandări: *La implementarea acestui Sistem este necesar de elabora un Plan detaliat de dezvoltare a SIA „Urmărire penală: E- Dosar”, care să includă acțiuni ce țin de dezvoltarea în continuare a Sistemului, pentru buna funcționare a acestuia cu stabilirea expresă a termenilor de realizare, resurselor și reglementărilor necesare. Acest document de planificare ar trebui să conțină pe lângă aspectele de reglementare normativă (legislativă și instituțională), chestiuni cu privire la necesități de echipament, de instruire, de mentenanță, precum și de interconexiune cu alte sisteme informaționale. Este relevant de a include în Plan și prevederi despre costurile estimative și indicatorii de progres. Acest document de politici va contribui la planificarea eficientă în cadrul elaborării bugetului instituției.*

3.3. Potrivit **pct.9** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.7:

Implementarea planului operațional și a termenelor de realizare pentru dezvoltarea SIA „Urmărire penală E- dosar”, inclusiv:

- a.Pregătirea tenderelor;*
- b.Achiziționarea și instalarea sistemelor IT;*
- c.Instruirea procurorilor.*

Termen de realizare – *Semestrul II, 2018;*

Indicatori de performanță – *Acte normative necesare pentru interconectarea Sistemului informațional automatizat „Urmărire penală: E-Dosar” cu alte sisteme, elaborate și aprobate; Sistem informațional automatizat „Urmărire penală: E-Dosar” interconectat cu alte sisteme informaționale de stat; Sisteme IT achiziționate și*

¹⁵ **Notă:** Propunerile de modificare a legislației au fost reflectate în Legea nr. 265 din 23.11.2018, publicat în MOF nr.1-5 din 04.01.2019

¹⁶ Scrisoarea nr.4-11d/18-130 din 12.03.2018

instalate; Echipament (software și hardware) necesar pentru interconexiunea Sistemului informațional automatizat cu alte sisteme informaționale, procurat și instalat; Gradul de asigurare a mentenanței Sistemului informațional automatizat; Numărul/procentul cauzelor procesate în Sistemul informațional automatizat; Durata medie a timpului alocat pentru procesarea unei cauze în Sistemul informațional automatizat; Numărul de procurori instruiți în domeniul utilizării Sistemului informațional automatizat.

***Subdiviziuni responsabile** – Secția tehnologiei informaționale și combaterea crimelor cibernetice, Direcția finanțe și administrare, Secția Resurse Umane.*

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată parțial.**

La 4 ianuarie 2019 a fost publicată Legea pentru modificarea unor acte legislative nr.265 prin care alin.(3) al art.8 din Legea cu privire la procuratură nr.3 din 25.02.2016 a fost completat cu lit.j¹) în care este prevăzut dreptul Procuraturii Generale de a institui și ține sisteme informaționale, registre și baze de date, destinate activității instituției.

Având în vedere cele expuse, până la operarea modificărilor legislative menționate *supra*, SIA „Urmărire penală: E-Dosar” nu a fost posibil de interconectat cu alte sisteme.

În prezent, mentenanța sistemului informațional este asigurat de către Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică.

De asemenea în vederea realizării acestei acțiuni, tot efectivul de procurori a fost instruit privind modul de utilizare a Sistemului informațional automatizat „Urmărire penală: E-Dosar”.

Recomandări: *Având în vedere cele expuse supra, este necesar de a continua realizarea acțiunii în vederea elaborării actelor normative instituționale și inter-instituționale necesare pentru interconectarea Sistemului informațional automatizat „Urmărire penală: E-Dosar” cu alte sisteme informaționale.*

4. Obiectivul F Modernizarea și îmbunătățirea capacităților profesionale în domeniile-cheie ale managementului Procuraturii

4.1. Potrivit **pct.10** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.3:

Elaborarea unui studiu privind capacitățile, performanțele și necesitățile Procuraturii Generale în domeniul managementului proiectelor, elaborarea politicilor, cercetare, planificare, monitorizare și evaluare managementul resurselor umane.

Termen de realizare – Semestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Studiu elaborat și recomandări formulate;

Subdiviziuni responsabile – Grupul de lucru privind eficientizarea managementului Procuraturii (GLEMP).

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea este realizată.**

Studiu privind capacitățile, performanțele și necesitățile Procuraturii Generale în domeniul managementului proiectelor, elaborarea politicilor, cercetare, planificare, monitorizare și evaluare managementul resurselor umane, a fost elaborat și recomandări au fost formulate.

Recomandări: Este necesară instruirea personalului Procuraturii Generale în domeniile menționate atât în cadrul instruirii continue la INJ, cât și în cadrul unor training-uri suplimentare organizate cu suportul partenerilor de dezvoltare.

5. Obiectivul G: Promovarea încrederii societății în Procuratură prin consolidarea standardelor de etică, implementarea măsurilor interne eficiente pentru prevenirea și combaterea corupției și printr-o mai mare deschidere și transparență față de societate și mass-media.

5.1. Potrivit **pct.11** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.2:

Dezvoltarea capacității Inspecției procurorilor de a investiga și examina în mod echitabil, eficient și în timp util plângerile privind comportamentul ne-etic sau corupt, precum și alte abateri disciplinare ale procurorilor, inclusiv prin:

c. Elaborarea și implementarea unui program comprehensiv de instruire pentru membrii Inspecției procurorilor.

Termen de realizare – Semestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Program de instruire pentru inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor elaborat și transmis CSP;

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire și Inspecția procurorilor.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

Întru realizarea acțiunii menționate, în cadrul ședinței din 11.05.2018 a Comisiei permanente pentru instruire (în continuare – *Comisia*), creată pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, a fost audiată și analizată informația prezentată de către inspectorul – șef al Inspecției procurorilor privind necesitățile de formare ale inspectorilor din cadrul Inspecției.

Comisia a optat pentru activități de instruire a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor atât prin prisma cerințelor și standardelor stabilite de cadrul legislativ - *Pachetul de integritate* (Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017, Legea nr.132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr.133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale etc.), cât și necesitatea instruirii acestora în domeniul realizării activităților de prevenire a comportamentului coruptibil și ne-etic.

Astfel, pentru *programul de instruire pentru inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor* a fost propus includerea obligatorie a următoarelor tematici de formare continuă pentru anul 2019:

1. *Erorile procesuale admise de procurori la exercitarea și conducerea urmăririi penale. Respectarea termenelor procesuale. Problematika aplicării măsurilor procesuale de constrângere – reținere și arestarea preventivă;*

2. *Etica profesională a procurorului;*

3. *Condiții de formă și conținut ale sesizării adresate Inspecției procurorilor și procedura examinării acestora. Răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorului;*

4. *Metode complexe de prevenire a comportamentului corupțional;*

5. *Evaluarea integrității instituționale. Expertiza anticorupție a actelor departamentale;*

6. *Erorile procesuale admise de către procurori în cadrul reprezentării acuzării de stat.*

Propunerile respective au fost acceptate de către Comisie, iar ulterior opinia consultativă a Comisiei nr. nr.1-05/2018 a fost expediată Consiliului Superior al Procurorilor.

Prin Hotărârea nr.12-82/18 din 24.05.2018¹⁷, Consiliul Superior al Procurorilor a luat act de *Opinia consultativă nr.1-05/2018* și a remis hotărârea menționată Institutului Național al Justiției, pentru utilizare în cadrul procedurii de elaborare a planurilor modulare de formare continuă pentru anul 2019.

Recomandări: *Întru asigurarea continuității acțiunii Comisia permanentă pentru instruire și Inspekția Procurorilor vor propune anual tematici noi pentru instruirea inspectorilor, în dependență de necesitățile identificate.*

5.2. Potrivit **pct.12** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.5:

Organizarea, cel puțin semi-anuală, a unor briefing-uri cu participarea mass-media și societății civile.

Termen de realizare – *Semestrial;*

Indicatori de performanță – *Organizarea, cel puțin semi-anuală, a unor briefing-uri cu participarea mass-media și societății civile;*

Subdiviziuni responsabile – *Secția relații publice.*

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

În vederea realizării acestei acțiuni, pe parcursul I semestru al anului 2018 de către Procuratura Generală au fost organizate 10 de briefing-uri cu participarea reprezentanților mass-media, fiind relatate rezultatele investigațiilor pe cauze penale de rezonanță, cum ar fi evaziuni fiscale, spălarea banilor, trafic de droguri, contrabandă, acte de corupție, omoruri etc.

De asemenea, în perioada semestrului II al anului 2018, au avut loc 7 briefing-uri cu participarea mass-media și societății civile.

În total, în cele două semestre au fost organizate 17 briefing-uri.

Recomandări: *Având în vedere caracterul continuu al acțiunii, aceasta este important a fi realizată și în continuare prin intensificarea comunicării cu societatea și promovarea imaginii instituției. Concomitent, este necesară dezvoltarea capacităților Secției relații publice, prin : angajarea personalului necesar, elaborarea unei Strategii de comunicare, procurarea echipamentului necesar ș.a.*

¹⁷ <http://procuratura.md/file/82%20Hot%20Csp%20necesitati%20instruire%2029.05.18.pdf>

5.3. Potrivit **pct.13** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.6:

Organizarea anuală a zilelor ușilor deschise la Procuratura Generală;

Termen de realizare – Semestrul II, 2018;

Indicatori de performanță – Zilele ușilor deschise organizate;

Subdiviziuni responsabile – Secția relații publice, Procurorii pentru misiuni speciale, Secția secretariat, petiții și audiență, Secția controlul activității speciale de investigații și asigurarea regimului secret.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

În vederea realizării acestei acțiuni, odată cu inaugurarea la 21 decembrie 2018 a noului sediu pentru Procuratura Generală și Procuratura mun. Chișinău, Oficiului Principal, care a oferit personalului condiții de lucru moderne, cu spații adecvate pentru desfășurarea activității, a fost organizată ziua ușilor deschise pentru reprezentanții mass-media și societatea civilă.

Recomandări: *Având în vedere caracterul continuu al acțiunii este important de intensificat promovarea comunicării cu societatea civilă prin organizarea în continuare a ușilor deschise la Procuratura Generală.*

5.4. Potrivit **pct.14** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.9:

Realizarea/implementarea campaniilor de conștientizare de către public a eticii și conduitei profesionale a procurorilor.

Termen de realizare – Semestrul II, 2018;

Indicatori de performanță – Campanii de conștientizare de către public a eticii și conduitei profesionale realizate;

Subdiviziuni responsabile – Secția relații publice, Inspekția procurorilor, Procurorii pentru misiuni speciale.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată parțial.**

Întru asigurarea implementării acestei acțiuni, pe pagina web oficială a Procuraturii este plasat Ghidul cetățeanului „*Etica procurorului. Principiile răspunderii procurorului pentru încălcări de Etică și Disciplină*”¹⁸.

Recomandări: *Având în vedere cele expuse supra, este necesar de continuat organizarea unor campanii de conștientizare de către public a eticii și conduitei profesionale a procurorilor, prin distribuirea de pliante, broșuri, spoturilor etc.*

5.5. Potrivit **pct.15** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.10:

Realizarea unui studiu privind obstacolele existente în cadrul Procuraturii pentru diversitate (inclusiv, cel puțin de gender și etnică) la angajare, promovare, conducere, reprezentare și participarea la luarea deciziilor, care să conțină recomandări pentru înlăturarea (sau ameliorarea) unor astfel de obstacole.

¹⁸ <http://www.procuratura.md/md/inform/>

Termen de realizare – Semestrul II, 2018.

Indicatori de performanță – Studiu elaborat și recomandări formulate.

Subdiviziuni responsabile – Procurorii pentru misiuni speciale, Secția resurse umane.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea desuetă** (aprecierea executorului¹⁹).

Responsabil pentru executarea acestei acțiuni a fost desemnată procurorul pentru misiuni speciale, Carolina Vidrașcu, care prin nota informativă nr.36-2d/18-10 din 04.01.2019, constatând că elaborarea *Studiului privind obstacolele existente în cadrul Procuraturii pentru diversitate (inclusiv, cel puțin de gender și etnică) la angajare, promovare, conducere, reprezentare și participarea la luarea deciziilor*, nu are un caracter de actualitate odată cu intrarea în vigoare a prevederilor din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la procuratură și a prevederilor Regulamentului cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor, în care se reglementează condițiile și criteriile de selecție a candidaților la funcția de procuror și cariera procurorilor, a propus sesizarea Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii, pentru a decide asupra declarării acțiunii ca fiind desuetă.

Recomandări: *Având în vedere cele expuse supra, este necesară sesizarea Procurorului General și Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii, pentru a decide asupra gradului de actualitate al acesteia sau după caz asupra necesității transferării în continuare a acțiunii pentru executare în Planul operațional instituțional ce urmează de elaborat pentru anul 2019.*

6. Obiectivul H: Implementarea eficientă, responsabilă și în timp util a (1) noii Legi cu privire la Procuratură, (2) obligațiilor continue a PG și CSP potrivit Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției și (3) acestui Program de Dezvoltare Strategică.

6.1. Potrivit **pct.16** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.4:

Elaborarea de către CCRP a măsurilor de management corespunzătoare pentru monitorizarea continuă a progreselor implementării acțiunilor prevăzute de acest PDS, noii Legi cu privire la Procuratură și Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției.

Termen de realizare – Semestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Raport de monitorizare întocmit și recomandări formulate;

Subdiviziuni responsabile – Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii și Secția politici, reforme și management al proiectelor.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

În vederea realizării acțiunii date, Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii a inițiat și efectuat în perioada 27 martie 2018 - 10 aprilie 2018 un sondaj cu tematica „*Independența și eficiența activității de procuror în contextul reformei*”. Sondajul a

¹⁹ A se vedea nota informativă nr.36-2d/18 -10 din 04.01.2019

oferit posibilitatea identificării progresului implementării acțiunilor prevăzute de Planul de Dezvoltare Strategică a Procuraturii pentru anii 2016-2020, Legii cu privire la Procuratură, impactul unor modificări legislative adoptate în contextul implementării Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, a altor reforme realizate de Procuratură, factorii care contribuie, împiedică sau periclitează obținerea rezultatelor, precum și întreprinderea măsurilor și instrumentelor corespunzătoare de management în continuare.

Ca rezultat a sondajului a fost întocmit un **Raport** care a fost prezentat în cadrul ședinței Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii²⁰ din 28.05.2018.

Ca urmare, a prezentării raportului au fost formulate următoarele **recomandări**:

1. Efectuarea de către subdiviziunile competente ale Procuraturii Generale a unor studii cu următoarele tematici:

- „*Gradul de asigurare tehnico-materială a procurorilor pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu*”;

- „*Eficiența comunicării Procuraturii Generale cu procuraturile teritoriale: metode utilizate și impact*”.

2. Efectuarea unei analize a proiectelor de modificare a legislației penale și procesual-penale, prin prisma gradului de integrare de către acestea a aspectelor legislative abordate de către respondenți în chestionare.

3. Reluarea activității grupului de lucru creat întru elaborarea propunerilor legislative în scopul debirocratizării procesului penal.

4. Membrii Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii vor interveni cu propuneri pentru selectarea tematicii relevante pentru organizarea seminarelor cu participarea procurorilor din procuraturile teritoriale și a vizitelor în aceste procuraturi.

Recomandări: *A recurge la implementarea recomandărilor expuse în Hotărârea Comisiei de Coordonare a Reformei nr.1 din 28.05.2018.*

6.2. Potrivit **pct.17** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.6:

Elaborarea și adoptarea de către PG a regulamentelor, ordinelor, indicațiilor, instrucțiunilor și altor documente de ordin administrativ interne necesare adiționale recomandate pentru implementarea eficientă a noii Legi cu privire la Procuratură.

Termen de realizare – *Semestrul II, 2018;*

Indicatori de performanță – Numărul de acte normative departamentale elaborate/modificate.

Subdiviziuni responsabile – *Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii, Direcția urmărire penală și criminalistică, Direcția judiciară și Secția politici, reforme și management al proiectelor.*

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

²⁰ Hotărârea Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii nr.1 din 28.05.2018

Cu referire la indicatorii de realizare a acestei acțiuni, în perioada anului 2018 au fost emise 34 acte normative instituționale, după cum urmează:

- Ordinul Procurorului General nr.2/21 din 02.01.2018 cu privire la organizarea activității procurorilor în domeniul *reprezentării învinuirii* în instanțele judecătorești;
- Ordinul Procurorului General nr.3/28 din 12.01.2018 cu privire la desemnarea membrilor Grupului de lucru pentru pregătirea și prezentarea progreselor naționale în domeniul *prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului*;
- Ordinul Procurorului General nr.4/36 din 16.01.2018 privind aprobarea *Programului de activitate* al Procuraturii pentru semestrul I al anului 2018;
- Ordinul Procurorului General nr.7/11 din 30.01.2018 cu privire la ordinea de prezentare a *rapoartelor speciale* despre anumite categorii de infracțiuni și incidente;
- Ordinul Procurorului General nr.8/28 din 12.02.2018 prin care în contextul ajustării actelor normative instituționale la prevederile Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură au fost abrogate 47 acte normative, cum ar fi de exemplu cele ce se refereau la stabilirea ierarhiei în cadrul Procuraturii, la activitatea procuraturii militare și de transport etc.;
- Ordinul Procurorului General nr.10/4 din 21.02.2018 cu privire la formarea Grupului lucru pentru asigurarea aplicării corecte a legislației în domeniul *protecției datelor cu caracter personal* în cadrul procesului penal;
- Dispoziția Procurorului General nr.12/28 din 22.02.2018 privind aprobarea Planului operațional al Procuraturii pentru anul 2018 în vederea realizării Planului de Dezvoltare Strategică a Procuraturii pentru anii 2016-2020;
- Ordinul Procurorului General nr.14/4 din 27.02.2018 privind aprobarea Regulamentului cu privire la structura și funcționarea Sistemului informațional automatizat „*Urmărire penală: E-Dosar*”;
- Ordinul Procurorului General nr.15/4 din 28.02.2018 cu privire la aprobarea Planului instituțional de acțiuni al Procuraturii pentru perioada 2018-2020 în vederea realizării Programului național de *securitate cibernetică* a Republicii Moldova pentru anii 2016-2020;
- Ordinul Procurorului General nr.16/28 din 06.03.2018 privind completarea *Regulamentului cu privire la perfectarea, eliberarea și păstrarea legitimației de serviciu a procurorului, consultantului procurorului și a personalului detașat în procuraturile specializate*;
- Ordinul Procurorului General nr.18/28 din 21.03.2018 cu privire la constituirea *Comisiei pentru selectarea candidaților la funcția de inspector în cadrul Inspecției procurorilor*;
- Ordinul Procurorului General nr.20/28 din 02.05.2018 prin care, în contextul ajustării actelor normative instituționale la prevederile Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, au fost abrogate 9 acte normative, cum ar fi de

exemplu cele ce se refereau la activitatea Colegiului Procuraturii, la atribuțiile Procuraturii Generale etc.;

- Ordinul Procurorului General nr.24/28 din 12.06.2018 cu privire la aprobarea *Regulamentului privind actele normative ale Procuraturii*;

- Ordinul Procurorului General nr.26/15 din 28.06.2018 privind aprobarea Planului operațional al Procuraturii în vederea executării *Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023*;

- Ordinul Procurorului General nr.27/7.2 din 09.07.2018 cu privire la modificarea și completarea Ordinului Procurorului General nr.14/7.2 din 11.04.2017 cu privire la aprobarea planului de acțiuni al Procuraturii Republicii Moldova pentru realizarea Planului național de acțiuni pentru implementarea *Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019*;

- Ordinul Procurorului General nr.27/36 din 16.07.2018 cu privire la aprobarea *Programului de activitate al Procuraturii pentru semestrul II al anului 2018*;

- Ordinul Procurorului General nr.28/28 din 24.07.2018 cu privire la modificarea și completarea *Regulamentului Procuraturii*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.24/28 din 24.09.2016;

- Ordinul Procurorului General nr.30/28 din 25.07.2018 pentru aprobarea *Instrucțiunii cu privire la examinarea demersurilor Agentului guvernamental parvenite în adresa Procuraturii Generale*;

- Ordinul Procurorului General nr.31/28 din 30.07.2018 privind aprobarea Planului operațional al Procuraturii în vederea executării Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea *Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2018-2023*;

- Ordinul Procurorului General nr.32/28 din 01.08.2018 privind modificarea și completarea Ordinului Procurorului General nr.44/9 din 10.06.2010 „*Cu privire la aprobarea codurilor secțiilor*”;

- Ordinul Procurorului General nr.36/30 din 21.08.2018 cu privire la constituirea *Comisiei de transmite a unor bunuri imobile*, în contextul consolidării edificiilor Procuraturii;

- Ordinul Procurorului General nr.37/28 din 23.08.2018 cu privire la aprobarea Planului operațional de acțiuni al Procuraturii Republicii Moldova pentru realizarea Planului de acțiuni pe anii 2018-2019 cu privire la implementarea *Strategiei naționale de prevenire și combatere a criminalității organizate pe anii 2011-2019*;

- Dispoziția Procurorului General nr.38/31 din 04.09.2018 *cu privire la amplasarea procuraturilor*;

- Dispoziția Procurorului General nr.40/28 din 06.09.2018 cu privire la constituirea Grupului de lucru pentru evaluarea stării de fapt ce se referă la necesitățile actuale de specializare a procurorilor;

- Ordinul Procurorului General nr.39/28 din 06.09.2018 cu privire la aprobarea Planului operațional de acțiuni al Procuraturii Republicii Moldova pentru realizarea *Planului de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022*;
- Ordinul Procurorului General nr.41/26 din 06.09.2018 pentru aprobarea Instrucțiunilor metodologice „*Ghid privind metodică de urmărire penală a infracțiunilor de spălare a banilor și finanțării terorismului*”;
- Ordinul Procurorului General nr.43/26 din 28.09.2018 privind *instituirea Consiliului Științific pe lângă Procuratura Generală*;
- Ordinul Procurorului General nr.44/7.1 din 28.09.2018 despre aprobarea *Regulamentului cu privire la organizarea activității de asistență juridică internațională* a Procuraturii Republicii Moldova;
- Ordinul Procurorului General nr.45/26 din 11.10.2018 privind *Publicația Periodică* a Procuraturii Republicii Moldova;
- Ordinul Procurorului General nr.47/26 din 15.10.2018 cu privire la *modificarea Regulamentului Procuraturii*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.24/28 din 24.09.2016;
- Ordinul Procurorului General nr.52/28 din 10.12.2018 prin care, în contextul ajustării actelor normative instituționale la prevederile Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, au fost abrogate 18 acte normative, cum ar fi cele ce se refereau la directivele Procuraturii în domeniul investigațiilor generale, cu privire la crearea și activitatea în cadrul Procuraturii Generale a unor subdiviziuni cu atribuții de control și investigare a infracțiunilor de criminalitate organizată etc..
- Ordinul Procurorului General nr.53/15 din 10.12.2018 privind aprobarea Instrucțiunilor metodologice „*Ghid pentru procurori privind răspunderea penală pentru scoaterea ilegală a copiilor din țară – art.207 din Codul penal*”;
- Dispoziția Procurorului General nr.56/6 din 21.12.2018 cu privire la amplasarea Procuraturii Generale într-un nou sediu;

Recomandări: Este necesară revizuirea permanentă a fondului normativ în vederea ajustării acestuia la legislația în vigoare și întru coroborarea cu liniile directorii de dezvoltare a instituției.

Scopul strategic II: Perfecționarea continuă a cunoștințelor și abilităților profesionale. Consolidarea integrității și responsabilității procuraturii, a procurorilor și personalului procuraturii

7. Obiectivul A: Asigurarea folosirii eficiente și accesul echitabil la oportunitățile de instruire disponibile pentru a susține eforturile de perfecționare a cunoștințelor și abilităților profesionale ale procurorilor, inspectorilor în cadrul inspecției procurorilor și consultanților procurorilor, inclusiv instruirea procurorilor

potrivit specializărilor lor și consolidarea responsabilității profesionale, respectarea standardelor în domeniul drepturilor omului și a prevenirii și combaterii corupției

7.1. Potrivit **pct.18** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.1: *Susținerea beneficiarilor instruirii de a folosi oportunitățile de instruire oferite de Institutul Național al Justiției, instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, și alți donatori externi.*

Termen de realizare – Anual.

Indicatori de performanță – Numărul/procentul procurorilor și celorlalți beneficiari care au obținut cele 40 de ore de instruire continuă cerute anual.

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire și Secția resurse umane

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

Cu referire la indicatorii de realizare a acestei acțiuni, în perioada anului 2018, au obținut cele 40 de ore de instruire continuă cerute anual, un număr de 90 de procurori.

Recomandări: *Se impune necesitatea măririi numărului de procurori instruiți prin consultarea opiniilor beneficiarilor de instruire, îmbunătățirea metodelor de identificare a unor tematiche atractive și importante etc.*

8. Obiectivul B: Instituționalizarea unei culturi de perfecționare continuă și a unor mecanisme pentru identificarea necesităților suplimentare de instruire a procurorilor, inspectorilor în cadrul Inspecției procurorilor și consultanților procurorilor

8.1. Potrivit **pct.19** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.1:

Elaborarea Regulamentului Comisiei pentru instruire.

Termen de realizare – Trimestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Regulamentul Comisiei pentru instruire elaborat și aprobat

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire și Secția resurse umane.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

Întru realizarea acțiunii date și în conformitate cu prevederile pct.2 din Hotărârea CSP nr.12-20/18 din 01.02.2018, Comisia permanentă pentru instruire a elaborat proiectul Regulamentului Comisiei, care stabilește principiile care guvernează activitatea Comisiei permanente pentru instruire; funcțiile Comisiei; competența și modul de activitate al Comisiei; mecanismul de evaluare a necesităților de formare a procurorilor, inspectorilor în cadrul Inspecției procurorilor și consultanților procurorilor.

Prin Hotărârea nr.12-63/18 din 20.04.2018²¹, Consiliul Superior al Procurorilor a aprobat Regulamentul Comisiei permanente pentru instruire, care a fost publicat pe pagina web oficială a Procuraturii²².

²¹ Hotărârea CSP nr.12-63/18 din 20.04.2018 privind aprobarea Regulamentului Comisiei permanente pentru instruire

²² <http://procuratura.md/file/REGULAMENT%20CPPI%202022.04.18.pdf>

Recomandări: *La identificarea necesității de completare sau modificare a Regulamentului, Comisia va înainta propunerile respective Consiliului Superior al Procurorilor.*

8.2. Potrivit **pct.20** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.2:

Anual Comisia pentru instruire împreună cu secția resurse umane va:

a. Realiza anual un sondaj privind necesitățile de instruire ale beneficiarilor instruirii;

c. Propune Institutului Național al Justiției modificarea cursurilor de instruire inițială a candidaților la funcția de procurori.

Termen de realizare – Anual;

Indicatori de performanță – *Sondaje cu privire la necesitățile (domenii, tematicile, beneficiarii) de instruire realizate; Propuneri pentru instruire transmise CSP.*

Subdiviziuni responsabile – *Comisia pentru instruire și Secția resurse umane.*

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

Cu referire la indicatorii de realizare a acestei acțiuni, în perioada anului 2018, în scopul identificării domeniilor necesare pentru formarea continuă a procurorilor, în vederea revizuirii programelor de instruire, Comisia permanentă pentru instruire, la ședința din 26.03.2018 a decis de a evalua necesitățile de formare continuă a procurorilor, consultanților procurorului, precum și a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor, prin realizarea unui sondaj de opinie. În cadrul aceleiași ședințe a fost aprobat modelul chestionarului și conținutul întrebărilor la care beneficiarii instruirilor urmau să ofere răspuns.

Astfel, în perioada 26.03.- 01.05.2018 au fost intervievați 526 procurori și 93 consultanți ai procurorului din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și a celor teritoriale, rezultatele sondajului de opinie fiind reflectate într-un Raport statistic²³.

Din numărul total al celor intervievați, 416 procurori și, respectiv, 80 de consultanți ai procurorului au optat pentru instruirii desfășurate în sălile de curs.

Totodată, 110 procurori și, respectiv, 13 consultanți ai procurorului consideră că instruirea prin intermediul platformelor de instruire de la distanță este mai optimă.

Urmare a evaluării necesităților de formare continuă a procurorilor, consultanților procurorului, precum și a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor, Comisia a decis de a recomanda Consiliului Superior al Procurorilor aprobarea următoarelor tematici pentru a fi incluse în Planul de formare continuă pentru anul 2019:

Procuratura Generală și procuraturile teritoriale:

- *Investigarea infracțiunilor privind spălarea banilor și procedura recuperării bunurilor infracționale;*
- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor economice;*
- *Accesul la informație și protecția datelor cu caracter personal;*

²³ Anexa nr.1 a Opiniei consultative nr.1/5-2018 din 11.05.2018

- *Recuperarea cheltuielilor judiciare;*
- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor ecologice;*
- *Reluarea urmăririi penale după clasare, scoatere de sub urmărire penală și încetare a urmăririi penale prin prisma CEDO;*
- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor cibernetice;*
- *Desfășurarea activității speciale de investigație în cadrul procesului penal;*
- *Măsuri asiguratorii în cadrul procesului penal. Aplicarea confiscării speciale și confiscării extinse;*
- *Problematika investigării și judecării infracțiunilor contra patrimoniului;*
- *Arta oratorică și comunicarea în instanța de judecată;*
- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor săvârșite de persoanele juridice;*
- *Particularitățile urmăririi penale și judecării cauzelor în privința persoanelor cu dezabilități psiho-sociale și intelectuale.*
- *Procedee tehnice de elaborare a documentelor de politici și strategii, a planurilor de acțiuni pentru implementarea lor;*
- *Metodologia efectuării cercetărilor/studiilor și formulare de recomandări privind elaborarea și reformarea politicilor interne ale Procuraturii, precum și ale politicii penale a statului;*
- *Întocmirea documentelor de monitorizare, raportare și evaluare a documentelor de politici, coordonarea activităților prin care se realizează implementarea acestora;*
- *Managementul proiectelor în cadrul procuraturii.*

Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS):

- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de evaziune fiscală;*
- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de criminalitate organizată și a celor cu caracter transfrontalier;*
- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de trafic de persoane, organe, țesuturi și celule;*
- *Investigațiile financiare paralele;*
- *Investigarea infracțiunilor economice – contrabanda, eschivarea de la achitarea plăților vamale;*
- *Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.*

Procuratura Anticorupție:

- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de corupție și a celor conexe;*
- *Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.*

- *Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor din domeniu financiar-bancar;*
- *Metode complexe de prevenire a comportamentului corupțional;*
- *Investigațiile financiare paralele;*

De menționat, că Comisia a considerat rezonabil ca instruirea procurorilor din cadrul procuraturilor specializate să se desfășoare în grupe mixte, care ar include atât procurori din cadrul PCCOCS, cât și procurori din Procuratura Anticorupție, fapt determinat de specificul și complexitatea cauzelor penale aflate în gestiunea procuraturilor specializate, precum și de necesitatea asigurării unei platforme de instruire în cadrul căreia procurorii ar putea dezbate chestiuni legate de problematica investigării și judecării unor categorii specifice de cauze penale.

Inspecția procurorilor:

- *Erorile procesuale admise de procurori la exercitarea și conducerea urmăririi penale. Respectarea termenelor procesuale. Problematika aplicării măsurilor procesuale de constrângere – reținere și arestarea preventivă;*
- *Etica profesională a procurorului;*
- *Condiții de formă și conținut ale sesizării adresate Inspecției procurorilor și procedura examinării acestora. Răspunderea și sancționarea disciplinară a procurorului;*
- *Metode complexe de prevenire a comportamentului corupțional ;*
- *Evaluarea integrității instituționale. Expertiza anticorupție a actelor departamentale;*
- *Erorile procesuale admise de către procurori în cadrul reprezentării acuzării de stat.*

Consultanții procurorului:

- *Metode complexe de prevenire a comportamentului corupțional;*
- *Procedeele tactice de efectuare a acțiunilor de urmărire penală;*
- *Practica CtEDO în domeniul justiției penale;*
- *Metodologia întocmirii proiectelor actelor procedurale în procesul penal;*
- *Managementul timpului;*
- *Competența procesuală și statutul consultantului procurorului;*
- *Accesul la informație și protecția datelor cu caracter personal;*
- *Probatoriul în procesul penal;*
- *Dezvoltarea abilităților de comunicare;*
- *Etica profesională a consultantului procurorului.*

Prin Hotărârea nr.12-82/18 din 24.05.2018, Consiliul Superior al Procurorilor a luat act de *Opinia consultativă nr.1-05/2018* și a remis hotărârea menționată Institutului Național al Justiției, pentru utilizare în cadrul procedurii de elaborare a planurilor modulare de formare continuă pentru anul 2019.

Recomandări: *Se impune necesitatea de îmbunătățire a metodelor de identificare a oportunităților de instruire, prin analiza opiniilor subdiviziunilor cu atribuții de unificare a practicii de urmărire penală și a celei judiciare, de rând cu consultarea opiniei beneficiarilor de instruire (sondaje, solicitare de opinii) pentru a identifica tematicile pentru anul 2020.*

9. Obiectivul C: Susținerea continuă a dezvoltării Institutului Național al Justiției ca centru de instruire pentru formarea inițială și continuă a procurorilor

9.1. Potrivit **pct.21** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.2:

Sprijinirea în mod activ a dezvoltării instituționale accelerate a Institutului Național al Justiției pentru a promova profesionalizarea procurorilor și a altor categorii de personal din sectorul justiției din Moldova, și funcționarea sistemului de justiție al Republicii Moldova, cu o eficacitate și eficiență crescută.

Termen de realizare – Semestrul II, 2018;

Indicatori de performanță – Numărul de cursuri de formare continuă noi pentru procurori elaborate și livrate de INJ;

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

Cu referire la indicatorii de realizare a acestei acțiuni, în perioada anului 2018, au avut loc 164 de instruirii cu tematici identificate ca fiind importante la care au participat un număr de 1858 de procurori.

Recomandări: *Se impune îmbunătățirea metodelor de identificare a oportunităților de instruire prin identificarea și includerea unor tematici noi și importante în planurile modulare de formare continuă.*

9.2. Potrivit **pct.22** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.3:

Cooperarea cu Institutului Național al Justiției pentru revizuirea programelor sale de instruire ca acestea să corespundă necesităților de instruire a beneficiarilor instruirii și să conțină metode moderne de predare.

Termen de realizare – Semestrul I, 2018;

Indicatori de performanță – Programe de instruire revizuite;

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea a fost realizată.**

În scopul identificării domeniilor necesare pentru formarea continuă a procurorilor, în vederea revizuirii programelor de instruire, Comisia permanentă pentru instruire la ședința din 26.03.2018 a decis de a evalua necesitățile de formare continuă a procurorilor, consultanților procurorului, precum și a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor, prin realizarea unui sondaj de opinie.

Urmare a evaluării necesităților de formare continuă a procurorilor, consultanților procurorului, precum și a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor, Comisia a

decis de a recomanda Consiliului Superior al Procurorilor tematici importante pentru a fi incluse în Planul de formare continuă pentru anul 2019.

De menționat, Comisia a considerat rezonabil ca instruirea procurorilor să se desfășoare în grupe mixte, care ar include procurori din toate subdiviziunile Procuraturii, în vederea asigurării unei platforme de instruire în cadrul căreia procurorii ar putea dezbate chestiuni legate de problematica investigării și judecării unor categorii specifice de cauze penale.

Recomandări: *Se impune necesitatea de îmbunătățire a metodelor de instruire și a celor de predare, prin analiza beneficiarilor de instruire (sondaje, solicitare de opinii).*

Scopul strategic III: Promovarea calității justiției în vederea asigurării respectării drepturilor omului

10. Obiectivul A: Consolidarea eforturilor pentru combaterea corupției în sistemul justiției

10.1. Potrivit **pct.23** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.1:

Promovarea aplicării pedepselor penale proporționale pentru infracțiunile de corupție.

Termen de realizare – Anual.

Indicatori de performanță – *Studiu cu privire la proporționalitatea pedepselor aplicate pentru infracțiunile de corupție și recomandări formulate; Ponderea aplicării pedepselor proporționale pentru infracțiunile de corupție.*

Subdiviziuni responsabile – *Direcția judiciară și Procuratura Anticorupție.*

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: **Acțiunea nu a fost realizată.**

În vederea realizării acțiunii, cu aportul Direcției judiciare a fost elaborat un Studiu privind hotărârile judecătorești pe infracțiunile de corupție, adoptate în anii 2013-2017.

Totuși acest Studiu nu a cuprins și o analiză a proporționalității pedepselor aplicate pentru infracțiunile de corupție cu referire la perioada anului 2018.

Recomandări: *În baza celor expuse supra, remarcăm că efectuarea unui studiu în semestrul I al anului 2019 ar fi importantă pentru a constata situația curentă și necesitățile în domeniul pedepselor aplicate pentru infracțiunile de corupție cu referire la perioada anului 2018.*

11. Obiectivul B: Îmbunătățirea calității justiției și creșterea încrederii publice în sistemul de justiție.

11.1. Potrivit **pct.24** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea nr.1:

Participarea la implementarea politicii penale a statului în vederea umanizării pedepselor aplicate, inclusiv a măsurilor preventive.

Termen de realizare – Anual.

Indicatori de performanță – Studiu cu privire la necesitatea umanizării pedepselor, inclusiv a măsurilor preventive, efectuat și recomandări formulate.

Subdiviziuni responsabile – Direcția judiciară, Direcția urmărire penală și criminalistică și Secția justiție juvenilă.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

În vederea realizării acestei acțiuni, Direcția judiciară a efectuat o serie de măsuri îndreptate în acest scop, după cum urmează:

Astfel, pornind de la premisa de umanizare a pedepselor penale, prin Legea din 20.07.2017, în vigoare din 20.12.2017, au fost introduse modificări în Codul penal, prin care au fost stabilite pedepse mai blânde pentru categoria persoanelor care au comis infracțiuni cu vârsta cuprinsă între 18-21 ani.

Potrivit acestor modificări, săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională, totodată, pentru categoriile în cauză de persoane maximul pedepsei se reduce cu o treime, la fel fiind stabilite alte criterii de individualizarea pedepselor, inclusiv în caz de comiterea unui concurs de infracțiuni, sau cumul de sentințe.

Prin aceeași lege, modificări îndreptate spre umanizarea pedepselor penale au fost operate prin introducerea unui nou articol, art.90¹ Cod penal, condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare.

Modificările operate reprezintă un mecanism diferențiat față de făptuitor din moment ce vârsta acestuia de la 18 la 21 ani, sugerează faptul că persoana a pășit greșit pentru prima dată, iar probabilitatea evitării săvârșirii unor infracțiuni repetate este ridicată din moment ce persoana va regreta comiterea faptei în cauză.

Prin urmare, luând în considerare politica penală a statului în sensul umanizării acesteia, prin modificările operate în legislație s-a creat un mecanism capabil de a da o posibilitate reală de resocializare a persoanei în cauză, fără a trece prin instituția executării reale a pedepsei.

Drept urmare a modificărilor operate în legislație la capitolul nominalizat, Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată din cadrul Direcției judiciare a Procuraturii Generale, a elaborat o circulară prin care a atenționat procurorii, acuzatori de stat, de a orienta corect instanțele de judecată la stabilirea pedepselor pentru persoanele care se atribuie la categoria de vârstă de 18-21 de ani.

Concomitent, a fost elaborată o circulară aferent Deciziei Curții Constituționale cu referire la aplicarea unor prevederi din articolele 70 alin.(4) și 84 alin.(1) din Codul penal.

Una dintre prerogativele Direcției Judiciare pentru anul 2018 a fost aplicarea de către procurori a pedepselor penale sub formă de amendă și muncă neremunerată în folosul comunității, în detrimentul pedepsei cu suspendare condiționată a executării,

fapt cea dus la creșterea numărului de pedepse penale sub formă de amendă comparativ cu anii precedenți, inclusiv față de numărul de pedepse aplicate sub formă de suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Astfel, pentru perioada anului 2018 din numărul total de 10275 de sentințe de condamnare, 3225 sentințe au fost cu aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, 2593 de sentințe sub formă de amendă, 2419 cu aplicarea art.90 Cod penal, 2035 cu aplicarea pedepsei penale sub formă de închisoare.

Pedeapsa închisorii cu executare, dar și cu suspendare condiționată a executării a fost aplicată la nivelul anilor precedenți, de cele mai dese ori, acestea fiind unicele pedepse prevăzute de sancțiunea normei penale și posibil a fi aplicate.

Ca consecință, Direcția Judiciară, în analiza și monitorizarea pedepselor penale stabilite, urmărind scopul unificării practicilor punitive, a orientat corpul de procurori spre aplicarea în mod prioritar al pedepselor penale sub formă de amendă în toate cazurile în care sancțiunea permite aplicarea acesteia.

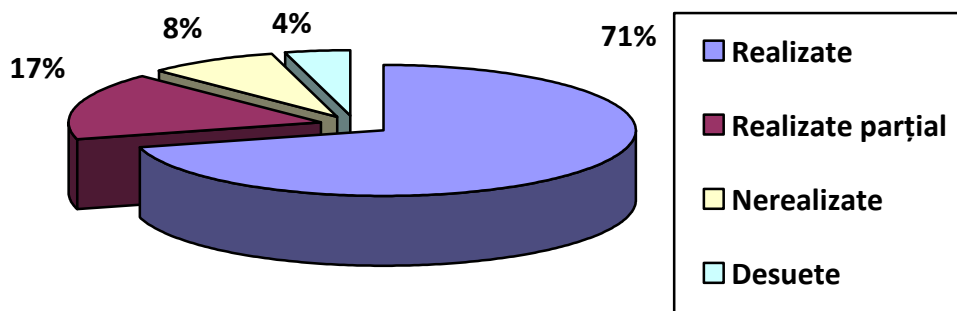
În acest sens, au fost elaborate instrucțiuni cu caracter executoriu cu referire la modul de aplicare și calculare a amenzilor penale, acțiuni ce au avut drept consecință creșterea numărului pedepselor penale sub formă de amendă aplicate pentru anul 2018 comparativ cu anii precedenți.

Recomandări: *Se impune necesitatea de îmbunătățire în continuare a calității actului de justiție prin analize efectuate în domeniul necesității umanizării pedepselor penale, cu formularea de recomandări.*

Concluzii finale :

Cu referire la gradul de realizare a celor 24 acțiuni, prevăzute pentru anul 2018 în Planul operațional, se constată stare de fapt, redată de tabelul ce urmează :

Stadiul de realizare a acțiunilor	Numărul de acțiuni	Enumerarea conform Planului operațional
Realizată integral	17	Pct.1; Pct.4; Pct.5; pct.6; Pct.7; Pct.10; Pct.11; Pct.12; Pct.13; Pct.16; Pct.17; Pct.18; Pct.19; Pct.20; Pct.21; Pct.22; Pct.24.
Realizată parțial	4	Pct.2; Pct.8; Pct.9; Pct.14.
Nerealizată	2	Pct.3; Pct.23.
Desuete	1	Pct.15

În contextul celor menționate *supra*, conchidem că mai mult de jumătate din acțiunile planificate au fost *realizate* (70,8%).

În acest sens pot fi considerate ca indiciu de progres inclusiv acțiunile realizate parțial (*circa* 16,7%), deoarece deși nu au fost realizate integral din cauza unor cauze obiective, măsuri în vederea realizării acestora au fost întreprinse multiple.

Cât privește *acțiunile nerealizate* (*circa* 8,3%) și *cele desuete* (*circa* 4,2%), s-a constatat că acestea la fel se datorează unor cauze obiective, expuse *supra*.

Referitor la calitatea prestației subdiviziunilor responsabile la raportarea măsurilor întreprinse întru executarea acțiunilor planificate, s-a constatat, că unele informații prezentate nu se referă strict la indicatorii de rezultat. În alte informații nu sunt reflectate toate măsurile întreprinse întru realizarea acțiunii, în special, în cazul acțiunilor realizate parțial sau nerealizate, ceea ce nu se consideră ca o prestație bună a subdiviziunilor responsabile.

Mai mult, lipsa în notele informative a mențiunilor despre circumstanțele/cauzele, care au împiedicat executarea în termen sau neexecutarea acțiunilor din Plan, precum și despre măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru remediere, este un impediment, ce influențează negativ procesul de monitorizare și de planificare a acțiunilor ulterioare. *Or*, gradul de progres în realizarea acțiunilor planificate, se evaluează, în raport cu indicatorii de performanță stabiliți pentru fiecare acțiune planificată.

Așa dar, neajunsurile stabilite ca rezultat al monitorizării impun eficientizarea și activizarea prestației subdiviziunilor responsabile de realizarea acțiunilor programate, și implicit ***motivează necesitatea atenționării asupra responsabilității la acest capitol.***

Propuneri:

1. Prezentarea Raportului de monitorizare Procurorului General și Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii.
2. A considera prioritare următoarele domenii de activitate:
 - *Elaborarea unei concepții noi asupra fazei pre-judiciare a procesului penal;*
 - *Dezvoltarea SIA „Urmărire penală: E-Dosar”, inclusiv sub aspectul interconexiunii cu sistemele informaționale ale altor instituții;*
 - *Dezvoltarea capacităților Procuraturii în domeniul relațiilor publice (Strategie, subdiviziune specializată, echipament etc.).*

3. A ține cont de recomandările menționate supra la elaborarea proiectului Planului operațional pentru anul 2019 de implementare a PDS a Procuraturii.

4. A orienta procesul de executare și de raportare a măsurilor din viitoarele Planuri operaționale, strict conform indicatorilor de performanță stabiliți în documentul de politici;

5. La evaluarea progreselor de a anexa obligatoriu actele confirmative despre executarea acțiunilor planificate.

31.01.2019

**Secția politici, reforme
și management al proiectelor a
Procuraturii Generale**